

8 Ιουλίου, 1991

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Μ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 406/88).

5 *Συνταγματικότητα Νόμου — Δικαίωμα Ιδιοκτησίας — Η θανάτωση ζώων βάσει του περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμου του 1967 (Ν.319/67) και των σχετικών Διαταγμάτων επιίπτει και δεν αντιβαίνει στο άρθρο 23 του Συντάγματος εφόσον γίνεται για σκοπούς πρόληψης μετάδοσης νόσων — Απόλυτα απαραίτητη για το συμφέρον της δημόσιας υγείας.*

10 Το ζήτημα που τέθηκε στην παρούσα προσφυγή ήταν κατά πόσο η θανάτωση των ζώων του αιτητή βάσει του περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμου του 1967 (Ν.319/67) και η περαιτέρω μη παροχή σε αυτόν αποζημίωσης αντιβαίνει ή όχι στο άρθρο 23.2 του Συντάγματος που προστατεύει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 της Κ.Δ.Π. 134/75, που εκδόθηκε βάσει του πιο πάνω Νόμου, τα 62 ερίφια που μετέφερε ο αιτητής από τις Τουρκοκρατούμενες περιοχές χωρίς την άδεια του Δι-ευθυντή Κτηνιατρικών Υπηρεσιών καθώς και τα υπόλοιπα ζώα του που αναμίχθηκαν με αυτά έπρεπε να θανατωθούν, όπως και έγινε.

20 Ο δικηγόρος του αιτητή ισχυρίστηκε ότι οι πρόνοιες του Ν. 319/67 είναι αντισυνταγματικές γιατί αποτελούν στέρηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας του ιδιοκτήτη αντίθετα από τις πρόνοιες του άρθρου 23.2 του Συντάγματος.

Οι καθ' ων η αίτηση ισχυρίστηκαν ότι οι πρόνοιες αυτές είναι απόλυτα απαραίτητες για την προστασία της δημόσιας υγείας και την πρόληψη της μετάδοσης μεταδοτικών νόσων.

25 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

Η ενέργεια των καθ' ων η αίτηση, η οποία ήταν σύμφωνη με τις διατάξεις του Νόμου και των Κανονισμών, εφόσον έγινε για σκοπούς πρόληψης μετάδοσης νόσων πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 23 του Συντάγματος, ως απόλυτα απαραίτητη για το συμφέρον της δημόσιας υγείας.

5

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενη υπόθεση:

The Improvement Board of Eylenja v. Constantinou (1967) 1 C.L.R.167.

Προσφυγή.

10

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση να θανατώσουν τα ζώα του αιτητή.

A. Ποιητής, για τον αιτητή.

Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

15

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την προσφυγή αυτή ο αιτητής προσβάλλει την απόφαση των καθ' ων η αίτηση να θανατώσουν ζώα του.

Ο αιτητής, που είναι βοσκός, μετέφερε 62 ερίφια από τις Τουρκοκρατούμενες περιοχές, χωρίς την άδεια του Διευθυντή Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

20

Στις 27 Απριλίου, 1988, λειτουργοί του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, αφού κατέσχαν τα ζώα, τα θανάτωσαν, όπως και τα ζώα του αιτητή με τα οποία είχαν αναμειχθεί.

25

Ο αιτητής καταδικάστηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας για τη μεταφορά και κατοχή των πιο πάνω ζώων σε £150.- πρόστιμο και £371.15 έξοδα για την καταστροφή και ταφή των ζώων.

30

Είναι ο ισχυρισμός του αιτητή ότι ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987 (Νόμος 319/87), στον οποίο δεν υπάρχει πρόνοια για παροχή αποζημιώσεων σε ιδιοκτήτη ζώων των οποίων διατάχθηκε η κατάσχεση, σφαγή ή καταστροφή για παράβαση των διατάξεων του πιο πάνω νόμου, είναι αντισυνταγματικός γιατί αποτελεί στερηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας του ιδιοκτήτη αντίθετη προς τις πρόνοιες του άρθρου 23.2 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με το περί Περιορισμού της Μετακινήσεως Μεταφοράς Ζώων, Πτωμάτων ζώων, Ζωϊκών Προϊόντων ή οινωδήποτε αντικειμένων, δυναμένων να υποβοηθήσουν εις την εξάπλωσιν ασθeneίας, Διάταγμα του 1975-1976, (Κ.Δ.Π. 134/75 που δημοσιεύτηκε στο Τρίτο Παράρτημα της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας Αρ. 1203 ημερ. 11 Ιουλίου, 1975, και Κ.Δ.Π. 139/76 που δημοσιεύτηκε στο Τρίτο Παράρτημα της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας Αρ. 1283 ημερ. 9 Ιουλίου, 1976), που εκδόθηκε με βάση τις πρόνοιες του περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμου, Κεφ. 45, η ισχύς του οποίου διαφυλάχθηκε με το άρθρο 13 του περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμου 1967 (Νόμος 319/67), που κατήργησε και αντικατέστησε το Κεφ. 45, απαγορεύεται η μετακίνηση ή μεταφορά ζώων κ.λ.π. χωρίς τη γραπτή άδεια του Διευθυντή Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

Η παράγραφος 2 του Διατάγματος αναφέρει τα ακόλουθα:

"2. Απαγορεύεται η άνευ γραπτής άδειας του Διευθυντού Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ή εκπροσώπων αυτού, μετακινήσεις ή μεταφορά ζώων, πτωμάτων ζώων ή οινωδήποτε αντικειμένων δυναμένων να υποβοηθήσουν εις την εξάπλωσιν ασθeneιών, εκ περιοχών εις ας δεν διενηργήθησαν αι εξετάσεις και εμβολιασμοί ζώων υπό του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών συμφώνως προς τα εκάστοτε εν ισχύϊ Διατάγματα:"

Η δε επιφύλαξη της παραγράφου 3 προνοεί τα εξής:

"Νοείται ότι θα κατακρατούνται και θα καταστρέφονται ωσαύτως όλα τα ζώα, ζωικά προϊόντα ή οιαδήποτε αντικείμενα, δυνάμενα να υποβοηθήσουν εις την εξάπλωσιν της ασθeneίας και άτινα ήλθον εις οιαδήποτε επαφήν και/ή ανεμείχθησαν μετά ζώων, ζωικών προϊόντων ή οιωνδήποτε αντικειμένων δυναμένων να υποβοηθήσουν εις την εξάπλωσιν της ασθeneίας προερχομένων εκ περιοχών εις ας δεν διενεργήθησαν αι εξετάσεις και οι εμβολιασμοί ζώων υπό του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, συμφώνως προς τα εκάστοτε εν ισχύϊ σχετικά Διατάγματα."

Είναι η θέση των καθ' ων η αίτηση ότι οι πιο πάνω πρόνοιες αποτελούν περιορισμούς απόλυτα απαραίτητους για την προστασία της δημόσιας υγείας και την πρόληψη της μετάδοσης μεταδοτικών νόσων. Σχετικά θεωρώ τα ακόλουθα αποσπάσματα από την υπόθεση *The Improvement Board of Eylenja v. Constantinou* (1967) 1 C.L.R. 167, στις σελ. 177-178:

"The restrictions or limitations laid down in the Dogs Law, Cap. 52, for the keeping of a dog appear to be within the ambit of paragraph 3 of Article 23 which provides that restrictions or limitations absolutely necessary in the interests of public safety or the public health or for the protection of the rights of others may be imposed by law on the exercise of the right to acquire, own, possess, enjoy or dispose of any movable or immovable property under paragraph 1 of Article 23. It follows as a corollary from this that persons who do not comply with such restrictions or limitations, which are made in the interest of public safety or the public health or for the protection of the rights of others, are not protected by paragraph 1 or 2 of Article 23 and cannot have 'the right to respect for such right' of property (paragraph 1); and, as already stated, paragraph 7 of the same Article provides that nothing in paragraphs 3 and 4 contained shall affect the provisions of any law made for the prevention of danger to life or property."

Στη σελ. 179:-

5 "It will be observed that it was held that the aforesaid
statute was not unconstitutional as it was not an act to
take private property for public use or to deprive parties
of their property in dogs but merely to regulate the use
and keeping of such property in a manner which seemed
to the legislature reasonable and expedient. This is the
case with our Dogs Law which is made for the purpose of
preventing danger to life or property, and for no other
10 purpose."

Στη σελ. 181:

15 "In considering the question of prevention of danger
to life or property, under the provisions of Article 23,
paragraph 7, of our Constitution, I think that although
decayed food, infectious rags and clothing, houses on fire,
diseased cattle, obscene books or pictures and gambling
instruments, are the property of individuals, nevertheless,
it cannot be said that it is not within the police power of
the State to provide by law for their destruction when
20 such articles or property are dangerous to life or
property of others."

Ενόψει των πιο πάνω, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι
η ενέργεια των καθ' ων η αίτηση, η οποία ήταν σύμφωνη
με τις διατάξεις του Νόμου και των Κανονισμών, εφόσον
25 έγινε για σκοπούς πρόληψης μετάδοσης νόσων, πρέπει να
θεωρηθεί ότι εμπίπτει κάτω από τις πρόνοιες του άρθρου
23 του Συντάγματος, ως απόλυτα απαραίτητη για το συμ-
φέρον της δημόσιας υγείας.

30 Για τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή αποτυγχάνει
και απορρίπτεται. Καμιά διαταγή για έξοδα.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.